

נעמי ז"ל

נעמי נולדה בתאריך 14/12/43 בקיבוץ דליה.

לאחר שאביה נפל במלחמת השחרור עברה עם אמה ואחותה להתגורר בבית דודתה ביפו. בנערותה ביקשה וגם חזרה לקיבוץ דליה כילדת חוץ.

עם סיום לימודיה בתיכון יצאה להדרכה ב"שומר-הצעיר". במסגרת עבודתה בעיתון התנועה "על-החומה", הכירה את בן זוגה גדעון גומא ואבי ילדיה, חמוטל זיו ורננה.

בשנת 1962 נישאו נעמי וגדעון בקיבוץ "משמר-העמק", בו היו חברים.

נעמי נשלחה ללמוד הוראה, מקצוע שהפך חלק בלתי נפרד מאישיותה. היא הייתה מורה במשך שלושים וחמש שנים. ברגישותה הצליחה להעביר לתלמידיה לאורך הדורות את אהבתה לשפה העברית ולטבע.

בשנת 1976 גדעון נפטר. שנה לאחר מותו הכירה נעמי את נתן בהט, והגיעה בעקבותיו לניר-עוז. כאן המשיכה נעמי ללמד ולחנך ב"מעלה-הבשור" ו"בניצני-אשכול".

השירה בכלל ושירת המקהלה בפרט הם חלק בלתי נפרד מדמותה של נעמי. בחגי הקיבוץ נהגה לשיר וקולה ליווה את חיי התרבות של ניר עוז.

עד שנותיה האחרונות המשיכה נעמי לטייל בשבילי הקיבוץ והייתה חברה פעילה במרקם הקהילה.

בני משפחתה של נעמי ודינטה המטפלת, ליוו את נעמי במסירות ובאהבה גדולה עד יומה האחרון.

עידית אינטרטור

יהי זכרה ברוך!

אמא

מי שראה אותך בשנים האחרונות ראה אישה מבוגרת (אפשר לומר זקנה) מתהלכת בהליכון, צעד צעד כשלידה מלאכית העונה לשם דינטה (או כפי שאת קראת לה דינטושה) יחד מסתכלות על הציפור שצייצה על העץ, על הפרח שפרח על הילדים שעוברים בשביל וכל אלה גרמו לך שמחה גדולה.

מי שהכיר אותך ידע שהוא פוגש לוחמת, אישה חזקה שמתמודדת לאורך שנים עם "סל מחלות" (או כפי שכינית אותן בציניות המעטה שלך – מתנות), כאלה שמקשות על החיים, שמייצרות מצב בו הגוף הופך להיות ה"כלא" שלך עצמך, אך את לא ויתרת, והתעקשת כדרכך לראות את מה שאפשר, את מה שאת יכולה, את הטוב, את רגעי החסד. להנות מרגעים עם המשפחה, מזמן עם נתן, ממפגשים איתנו, עם הנכדים, עם החברות בקיבוץ שבאו אלייך או שהיית הולכת אליהן. מטיולים או סיבוב בקלנועית בשדות.

אמא - חייך היו רצופים התמודדויות. התייתמת מאבא בגיל צעיר מאוד, חיית חיים של צנע ואת שנות הנעורים העברת עם אחותך הגדולה והאהובה תלמה (או כפי שנהגתן לכנות אחת את השניה – "שווסטר") בקיבוץ דליה כילדת חוץ.

גם ההורות לא באה לך בקלות וחיכית זמן רב עד שהרית ולא הייתה שמחה גדולה יותר מזו שאת ואבא הצלחתם להקים משפחה. אבא זכה להנות מכך תקופה קצרה במיוחד ונפטר צעיר ואת נשאת אלמנה ואם לשלושה ילדים קטנים וגם כאן לא ויתרת ובחרת בחיים. בחרת להמשיך לחיות בשמחה ולגדל אותנו עטופים כל טוב. מעט מאוחר יותר גם בחרת בנתן שותפך לחייך, שותף שהפך להיות עבורנו כאב וסבא אוהב ואהוב לילדינו.

לאורך כל השנים בחרת להיות אמא מעורבת מאוד ובתחום זה בשונה מתחומים אחרים היית מוכנה לעמוד על שלך על מנת שילדיך יקבלו את מה שאת חושבת לנכון. ידענו שאנחנו בשבילך הדבר החשוב ביותר ולמעננו את מוכנה לעשות כל מאמץ. גם עבור ילדינו, נכדיך, נהגת באותו אופן והם היוו עבורך מקור אינסופי לאושר לשמחה ולגאווה רבה.

אמא - הרבה אהבות היו לך בחייך. שתיים מרכזיות היו השירה והטבע. בשבתות בבקר כאשר היינו יחד בחדר היינו משחקים, שאנו אומרים מילה ואת צריכה למצוא שיר. כמעט תמיד היו לך שירים. מרבית החגים בקיבוץ היו מלווים בפס הקול של שירתך ואלה יישארו איתנו לעד. אהבה נוספת הייתה הטבע. אהבת והכרת ציפורים ופרחים לשתי אהבות אלה יש לך דורות המשך.

אהבת הטבע גם חיברה בקשר הדוק ומיוחד בינך לבין דינטה. דינטה הפכה להיות עבורך לנפש קרובה חברה אמיתית שהעולמות המשותפים הצליחו לגשר על הבדלי שפה ותרבות. דינטה יקרה - אין לנו מספיק מילים כדי להודות לך על הטיפול האוהב והמסור באמא. דרכך הבנו את כוחה המרפא של האהבה.

נראה כי יותר מכל אהבת אנשים והאנשים אהבו אותך. ידעת להקשיב לראות את האדם ולהיות שם עבורו. לאורך השנים יצרת חברויות משמעותיות ואלה ליוו אותך גם בשנים האחרונות שהיו שנים של התמודדות וקושי.

אמא זכיתי להיות לצידך בשנים האחרונות לא מעט, זכות שנוצרה גם עקב מצבך הרפואי. בשנים זמנים אלה ספגתי ממך טוב לב אמיתי ראייה והכרת הטוב, אופטימיות ואהבת אם. אני מודה לך על כל אלה והם יישארו איתי לעד.

אמא בשנות מחלתך התמודדת, ואנחנו לצידך, עם משברים רפואיים שונים ומאתגרים והצלחת להתרומם מהם בכוח הרוח, האופטימיות וכוחות הנפש האדירים שלך. הפעם, נראה כי החלטת לבחור אחרת. לא רצית להמשיך חיים של תלות קשה וירידה נוספת באיכות חייך. אנחנו מעריכים ומכבדים אותך על בחירתך וניסינו להקל עלייך ככל האפשר. מתנצלים אם היה עוד משהו שיכולנו לעשות ולא עשינו. אפשרת לנו ולכל אוהבייך לבוא ולהיפרד ממך. אמרנו לך עד כמה אנחנו אוהבים אותך ועם הצידה הזו אנו משחררים אותך לדרכך. נוחי בשלום אמא יקרה.

ולכם חברי הקיבוץ, החברים, צוות המרפאה והגיל השלישי, תודה על שהייתם עבור אמא מקור לתמיכה לחברות ולטיפול מסור.

חמוטל

אני בן של נעמי גומא,
כמוה, תשמעו אותי שורק, כך פתאום,
מתחיל לזמזם שיר בגלל צירוף מילים מקרי.
אני בן של נעמי גומא,
מגיע לבקר את החלמוניות בנובמבר
ומכיר עוד פרחים על בסיס אישי.
אני בן של נעמי גומא,
כמוה אני מאמין בכוונה הטובה של בני האדם
וכמוה יודע לזהות את אלו שההנחה הזו לא תופסת לגביהם.
אני בן של נעמי גומא,
כמוה אני חי בהווה, לא בעבר,
כמוה אני אופטימי, גם כשאין סיבה אמיתית.
אני בן של נעמי גומא
בניגוד אליה, אני זוכר יותר משלוש בדיחות,
אבל לא זוכר את היום הולדת של כולם,
בהיגוד אליה אני יודע להיות ציני כשצריך.
אני בן של נעמי גומא,
לא גדלתי עם המדינה ולא הכרתי צנע,
לא התאלמנתי בגיל צעיר ולא התחלתי מחדש, יש מה ללמוד.
אני בן של נעמי גומא
כמוה, ילדי צוחקים עלי, שיהנו!
ככה אוהבים אצלנו.
אני בן של נעמי גומא,
באתי להיפרד,
אמא.

אמא שלי

הספדים תמיד נשמעים אוטופיים כל כך ואני הייתי רוצה למצוא את המילים כדי לדבר אלייך בדרך שלא תישמע כזו.

אמא לביאה, כך תיארתי אותך תמיד לחברים ואנשי שלומי. למתבונן מהצד לא נראית כזו. היית אדם נעים הליכות, שלו, מנומס ואופטימי. בקיצור- כל מה שאני לא.

הלביאה- דואגת לגוריה בנועם, אבל אם צריך- שולפת ציפורניים. מודה- לא זוכרת אותך מעולם משתמשת בהן. ובכל זאת, בדרכך רצופת הנועם, נאבקת עלינו ובשבילנו-והיית שם- תמיד.

רצף החיים חייב אותך לקבל החלטות קשות, מורכבות, בתוך סיטואציות רגשיות בלתי נתפסות- ואת? המשכת לחייך, לבטוח בעולם ולהאמין שכל יום הוא טוב מקודמו.

הצליח לך כנראה.

גידלת משפחה לתפארת, והצלחת להקנות לכולנו – עד אחרון הנכדים- את אהבת השירה, האדם והאדמה, הקרבה לטבע, ההנאה ממילה, ציפור וענן בשמיים, את האמונה בעולם- וגם את הרגישות העמוקה שליוותה את כל אלה.

היית לי לדוגמה ולמופת. בלי מילים גדולות, ובלי מאבקים. פשוט היית את. זה הספיק. למדתי ממך יושרה, צניעות, אמונה באנשים, רגישות לאחר, חמלה ונתינה. אוקי. אולי פחות הצלחתי עם הסבלנות ויכולת ההכלה- אבל לך היו כאלה ובשפע.

בשנים האחרונות המצב הלך והידרדר. גם בבחירות שנדרשו ממך במהלך שנים אלו, היית מאד ברורה באשר לדרכך ולרצונותייך, ולא השארת לנו שום ספק באשר לדרך שבה את מבקשת ללכת. ואכן צעדת בה בגאון.

הייתי רוצה לצמצם ולהקל את הסבל שליווה את התקופה האחרונה, אך מקלה עליי הידיעה כי בחרת בדרך הזו כדי להיפרד מן העולם לפני שהסבל יעמיק.

כל עוד היה זה הגוף שבגד בך, התמודדת עם הסבל, הכאב והתלות. כאשר התחלת "לזכור שאת שוכחת" במילותייך, אז הפך הסבל לבלתי נסבל עבורך. ניצחון הרוח על הגוף הוביל אותך בשנים האחרונות והיית נופלת- וקמה- בכל פעם מחדש. אנחנו עמדנו משתאים בכל פעם מתעצמות הנפש שבעזרתן צלחת משבר אחרי משבר.

הפעם, הנפש היא שסבלה. ובחרה שלא לסבול עוד.

ואנחנו-כפי שחינכת אותנו תמיד- כיבדנו את בחירתך, שכמו תמיד
הייתה נחרצת, תבונית ואמיצה.

נפרדת ממך בכאב עצום, ובאהבה שלא ניתן לתאר במילים.

רננה

החברה היקרה שלי,

את ידעת לפני כולנו.

את החלטת.

אשה חכמה ואמיצה. "לוחמת על" לאורך כל כך הרבה שנים.

אבל כשהרגשת שכלו כוחות הלחימה, רצית שהקרב האחרון יסתיים
בלי סבל. והצלחת.

כואב לי שלא הספקתי להיפרד ממך כשעוד יכולת לענות.

כל כך הרבה דיברנו על "פרקינסון וחבריו", אבל דווקא בסוף, לא
הספקת לשתף אותי בהרגשה שאת לא נלחמת יותר. ואולי כן, כי ראיתי
עלייך וגם קלטתי כמה רמזים ברורים של פרידה.

אני בטוחה שאם הייתה ההזדמנות המתאימה, היית אומרת לי בפירוש,
ואני הייתי אומרת לך שאת כל כך צודקת.

כשהגעת לניר עוז אנחנו היינו בניו יורק. כשחזרנו היית מורה של שיר,
ואחר כך של עידית. אבל הקשר בינינו התחיל הרבה אחרי, כששלמה
ואני רצינו לטוס לאיטליה וחיפשנו זוג שיצטרף אלינו, את ונתן מיד
הסכמתם ואפילו התלהבתם יותר מאיתנו. ובטיול היפה הזה באיטליה,
נבטה החברות שהלכה והעמיקה עם הטיולים הנוספים בארץ ובחו"ל –
תמיד חיפשנו יחד מתנות קטנות לכל ילד, נכד ונכדה, ואת תמיד דאגת
(איך לא) לא לפספס אף אחד ושכולם יהיו מרוצים.

וכדרכה של ידידות, יש בה עליות וירידות לאורך השנים, אבל כשישנו
הבסיס היא נשמרת ומתחזקת.

תמיד סמכתי עלייך וידעתי שמילה שלך היא כמו סלע, ואם שיתפתי
אותך במשהו אישי, או את אותי, היה ברור, אפילו בלי להגיד, שזה נשאר
שלנו בלבד.

אהבתי לשמוע אותך שרה, בקול הכול-כך צלול ומדויק שלך. לכל מילה
שמישהו אומר מיד יש לך שיר.

וואו... כמה אמא שלי ז"ל חיכתה תמיד לפסח ולראש השנה, בשביל לשמוע אותך שרה. בשבילה זה היה הדבר הכי יפה בחג.

יכולת מופלאה הייתה לך לקבל ולהכיל אנשים, גם כשהם כל-כך שונים ממך. הכי אני זוכרת את הפעם שיצאתי לחנייה לפגוש ולכוון מטפלת חדשה שהגיעה אלייך מאחד המושבים, אם היא הייתה באה אלי – עוד באותו רגע הייתי אומרת לה לחזור לאוטו ולנסוע הבייתה – אבל את קיבלת אותה כחברה, ותוך כמה דקות נשמעתם כחברות טובות עוד מהגן. לא סתם כל מי שפגש אותך במהלך השנים, אהב להיות בקרבתך.

ואז הגיעה דינטה, המלאכית, היקרה באדם. מהרגע הראשון זרמה ביניכן כימייה בלתי רגילה. כולנו התאהבנו בה. דינטה הפכה להיות בת בית ואפילו עם בעלה (של דינטה) והילדים קשרת קישרי אהבה טלפוניים, וכל הזמן רק חשבת איך לעזור להם, ובמה.

דינטה, המלאך שלך, שלא זזה ממך ימים ולילות בדאגה ומסירות אין סופית.

ונתן, אחד ויחיד, שנתן לך כל מה שביכולתו לעזור ולהכיל לאורך השנים גם כשהלך "לעיניניו". הפנים והשלים עם כל שלב, עם כל שינוי, עם כל התאמה שנדרשה, זה לא תהליך קל. גם כשנוצרו חיכוכים ואי הבנות הם נפתרו והמשכתם הלאה באהבה.

שלושה ילדים נפלאים גידלת, חברה יקרה שלי, ובאמת שפשוט אין לי מילים לתאר את גודל האהבה, הדאגה והמסירות של כל אחד ואחת מהם ושלושתם ביחד. אני יודעת שזה לא מובן מאליו.

לימדת, שלא מתוך בחירתך, את כל נכדייך ונכדותייך, את השיעור הכי משמעותי בחייהם. מתוך הסתכלות עלייך ועל הוריהם – הם למדו. ובבוא היום, בעוד המון, המון, המון ועוד המון שנים, תוכלי להביט מלמעלה, או אי שם במקום שתהיי בו, תוכלי להביט בנחת וברגיעה ולראות איזה תלמידים טובים הם.

נוחי בשלווה, חברתי היקרה, פטפטי עם הוריך ועם גדעון, אבי ילדייך. ספרי להם את כל מה שתמיד סיפרתי לי, כי יש לכם את כל הזמן שבעולם. תשירי, תשירי לאמא שלי את כל השירים שאת אוהבת ושתיכן תהיינה מאושרות.

ואני אהיה שקטה ויודעת שאת לא לבד.

יהי זכרך ברוך ואהוב,

באהבה, חנה'לה

נעמי יקרה,

קשה לדבר עלייך בלשון עבר. מבט עינייך החודר והבוהן נשקף כאילו מנגד. לפני כחודש באתי לבקרך, לרגע לא תיארתי לעצמי שזה יהיה מפגש הפרידה שלנו. ישבנו בגינה המטופחת שלכם, הצעת לי לקחת שתילים לגינתי, כמו תמיד. הבטחת שנצא דוב לטיול לכלניות כמו אז...

היינו חברות לשם, חברות לעבודה ונשארנו חברות לחיים. היכרתי אותך בביה"ס "ניצני אשכול", עבדת בספרייה, הילדים הצעירים גמעו בשקיקה סיפורים מפּיך. קירבת את אותם פעוטות לאהבת הדפוס והספר. היית מורה קולטת לילדים עולים חדשים, לימדת אותם את רזי השפה העברית, הטמעת אותם במסורת היהודית, במידע על החגים ובמורשת ישראל. פתחת בפניהם צוהר ודלת ל"נחיתה" והסתגלות רכה בראשית דרכם בארץ. ניחנת ביכולת שירה מדהימה, היית שנים בחבורת הזמר באשכול. המוסיקה הייתה עבורך סם החיים. בשבילי היית "נעמי הגדולה", החכמה, המורה המנוסה, אדם שהסבל והכאב לא הכניעו.

הכרתי אותך ברגעי משבר, בהתמודדות עם אובדן ובגידת היכולות הגופניות שלך. מעולם לא רטנת, לא הפסקת להיות אופטימית, שדרת מיד שהכול אפשרי, עם חיוך מלא ענווה.

זכית בנתן, בילדים ובנכדים המקסימים שכול כך היית גאה בהם, ובמטפלת דינטה שהייתה לך למשענת ועזרה בימים הקשים.

בשבילי את סמל לאצילות הנפש.

נוחי יקרה בשלום ובשלווה על משכבך.

כבר מתגעגעת אלייך.

נעמי נגלר-בונה

***** הספדים שנאמרו בטקס ההלוויה של נעמי ז"ל**

דקה של דומיה

**לכתה של נעמי גומא חברתנו מעמיד אותנו מחדש בפני אלם החיים
ואקראיות המוות. נעמי וילדיה הצטרפו אל נתן ודרכו אלינו לאחר
שנעמי התאלמנה מגדעון בגיל צעיר במשמר העמק. נעמי הייתה
מאירת פנים אנושית ישרה ותורמת ותרומתה ניכרת בהיותה מורה
מחנכת וכן ניחנה בכישרון מוסיקלי כזמרת אשר העשירה בזמרתה את
תרבות ניר-עוז. אישית נהניתי מאד מנכונותה ומכישרונה כמי ששרה
משירי באירועי תרבות. נהניתי מאד משיחות עם נעמי על החיים על הא
ועל דא המבטאים את המרקם המשותף לנו כבני אדם. ניחומים לנתן
חמוטל זיו רננה ובני המשפחה.**

קופר

יהיה זכרה ברוך.

***** דברים שנכתבו ע"י עמירם קופר ופורסמו ב"ישר לעניין" 24.3.2022**